

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

«Затверджую»

Проректор з наукової роботи
професор О.І.Івашук
«20» 08 2020р.

Програма вступного іспиту

для вступників до аспірантури
напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я спеціальності 228 –Педіатрія

Програма вступного іспиту для вступників до аспірантури напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я спеціальності 222 – Медицина за науковою спеціалізацією 14.01.10- «педіатрія».

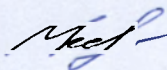
Програма вступного іспиту для вступників до аспірантури напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я спеціальності 222 – Медицина зі спецпредмету 14.01.10-«педіатрія» затверджена на засіданні кафедри педіатрії та медичної генетики (протокол № 23 від 19.06.2020р).

Завідувач кафедри педіатрії
та медичної генетики

С.В.Сокольник

Голова предметно-методичної комісії
з педіатричних дисциплін, акушерства
та гінекології
протокол №1 від 20.08.2020р.

О.В.Кравченко

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст програми вступного іспиту охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікарю-спеціалісту – педіатру для наукової роботи, а також для подальшої самостійної роботи і надання кваліфікованої допомоги хворим на базах кафедр під час проходження аспірантури. Спеціалісти за фахом «педіатрія» при вступі до аспірантури повинні володіти базовими знаннями з педіатрії, обґрунтовано відповідати на запитання, вміти розв'язувати ситуаційні завдання.

Визначення рівня знань і навичок лікаря-спеціаліста зі спеціальності «педіатрія» відбувається під час складання вступного іспиту зі спеціальності при вступі до аспірантури.

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності «педіатрія»

1. Поняття про гостру та хронічну внутрішньоутробну гіпоксію плода і асфіксію новонародженого. Етіологія гострої та хронічної гіпоксії плода і новонародженого. Патологічні функціональні та морфологічні зміни, які виникають при асфіксії.
2. Класифікація, особливості клінічних проявів залежно від ступеню тяжкості перенесеної гіпоксії. Застосування результатів лабораторно-інструментальних методів дослідження в якості діагностичних критеріїв перенесеної асфіксії, метаболічні зміни та порушення кислотно-основної рівноваги, поняття про клітинний апоптоз при асфіксії. Диференціальна діагностика.
3. Особливості первинної реанімації новонароджених згідно до сучасних протоколів лікування (визначення показань до надання допомоги дитини в пологовій залі, особливості реанімаційних заходів у передчасно народжених дітей). Принципи лікування асфіксії новонароджених (види респіраторної підтримки, симпатоміметики, інфузійна терапія).
4. Прийняття рішень та етичні дилеми в аспекті перенесеної тяжкої асфіксії новонародженим під час розмови з батьками та родичами дитини.
5. Синдром дихальних розладів, основні патологічні стани, які зумовлюють його виникнення, клінічна оцінка дихальної недостатності у новонароджених.
6. Респіраторний дистрес-синдром: фактори ризику та патофізіологічні основи, класифікація, принципи діагностики та лікування.
7. Особливості та види сурфактант-замісної терапії у новонароджених, респіраторна підтримка та киснева терапія.
8. Ускладнення РДС, респіраторної та оксигенотерапії: види синдрому витоку повітря, ателектази легень, легенева гіпертензія, поняття про бронхо-легеневу дисплазію та її види, ретинопатія передчасно народжених дітей.
9. Принципи надання невідкладної допомоги при синдромі витоку повітря у новонароджених.
10. Особливості клініки вроджених та набутих пневмоній у новонароджених, основні принципи діагностики та лікування.
11. Синдром аспірації меконію: діагностика, невідкладна допомога, можливі наслідки.
12. Вроджені вади та аномалії розвитку бронхо-легеневої системи, принципи їх діагностики та лікування. Профілактика та прогноз.
13. Хвороби дітей раннього віку. Жовтяниці у новонароджених.
14. Жовтяниці у новонароджених: обмін білірубіну в організмі новонародженої дитини, патогенетичні механізми виникнення жовтяниць, класифікація, основні принципи диференційної діагностики.
15. Кон'югаційна жовтяниця новонароджених: принципи діагностики, лікування, особливості догляду за передчасно народженою дитиною з жовтяницею.

16. Гемолітична хвороба новонародженого: фактори ризику, патогенез різних видів конфлікту, класифікація, принципи діагностики та лікування (фототерапія, замінне переливання крові, медикаментозне лікування, препарати, що впливають на обмін білірубіну). V

17. Синдром гепатиту новонароджених та холестаза, жовтяниці з прямою гіпербілірубінемією, вроджені вади розвитку гепатобіліарної системи.

18. Жовтяниці при внутрішньоутробному інфікуванні (ТОК.СН-інфекціях). Спадкові негемолітичні жовтяниці у новонароджених.

19. Організація грудного вигодовування у дитини з жовтяницею. Виписка зі стаціонару та спостереження за дитиною з жовтяницею на дільниці.

20. Оцінка фізичного і психомоторного розвитку дітей раннього віку («індекси розвитку»), Сигмальні відхилення параметрів фізичного розвитку. Сучасні технології та методи оцінки розвитку психічних і моторних функцій, предречевого і мовних навичок у дітей перших 3-х років життя. Методи вивчення захворюваності дітей. Індекс здоров'я. Вікові показники захворюваності дітей, її структура. Фактори, що сприяють захворюванням дітей. Групи ризику серед дитячого населення.

21. Дитяча смертність (рання неонатальна, неонатальна, постнеонатальна смертність).

22. Перинатальна смертність. Мертвонароджуваність.

23. Вікові анатомо-фізіологічні особливості шлунково-кишкового тракту дітей раннього віку. Синдром зригування і блювоти, диференційна діагностика. Неінвазивні сучасні технології оцінки функціональних розладів травлення у дітей. Аномалії розвитку шлунково-кишкового тракту: вади розвитку ротоглотки, стравоходу, шлунка, тонкого кишечника (пілоростеноз, синдром Ледда) і товстого кишечника (хвороба Гіршпрунга, доліхосигма).

24. Лікарська тактика при ургентних станах. Хронічні розлади харчування (порушення нутритивного статусу). Синдром порушеного кишкового всмоктування: лактазна недостатність, целиакія, муковісцидоз, ексудативна ентеропатія та ін. Стандарти діагностики. Місце дієтотерапії при цих захворюваннях. Сучасні ферментозаміщуючі технології. Алгоритми базисного і супровідного лікування. Харчова алергія, алергодерматози, атопічний дерматит. Нові технології і стандарти діагностики атопічних і алергічних захворювань. Стандарти діагностики та лікування.

25. Порушення мінерального обміну у дітей раннього віку: рахіт, спазмофілія, гіпервітаміноз О, остеопатії. Сучасні комп'ютерні технології, що використовуються для діагностики порушень фосфорно-кальцієвого обміну у дітей. Новітні методи терапевтичного впливу. Стандарти терапії. Залізодефіцитні анемії у дітей раннього віку.

26. Сучасні інноваційні технології, що використовуються для диференціальної діагностики анемій. Стандарти обстеження і лікування. Дефіцит заліза, цинку, інших мікроелементів, вітамінів. Клінічні прояви в залежності від ступеню вираженості дефіциту мікронутрієнтів. Лабораторні тести, що оцінюють забезпеченість мікроелементами і вітамінами, їх клінічне значення. Основні напрямки дієтотерапії та медикаментозного лікування. Наслідки перенесених

дефіцитних станів.

27. Особливості перебігу захворювань органів дихання в ранньому дитинстві: пневмонії, ензимопатії і спадково обумовлені захворювання легенів, респіраторні алергози (бронхіоліт, обструктивний бронхіт, поліноз, алергічний риніт та ін.). Бронхіальна астма. Стандарти діагностики та терапії.

28. Захворювання серцево-судинної системи у дітей раннього віку. Вроджені вади серця. Кардіопатії з порушеннями ритму (вроджена пароксизмальна тахікардія, міокардити різної етіології, токсична кардіопатія, фіброеластоз). Нові технології, що застосовуються для діагностики і контролю за ефективністю лікування. Серцева і судинна недостатність.

29. Анатомо-фізіологічна і функціональна характеристика органів дихання в різні вікові періоди. Показники функції зовнішнього дихання. Тканинне дихання. Дихальна недостатність, види діагностики. Показання до бронхологічних методів дослідження.

30. Поняття мукоциліарного кліренсу і імунологічного захисту дихального тракту. Роль органів дихання в підтримці гомеостазу. Ателектаз. Емфізема. Набряк легенів. Бронхіальна обструкція. Інфаркт легені.

31. Хронічний тонзиліт, аденоїдит. Гострі респіраторні захворювання, круп. Гострий отит. Синусити. Бронхіт, бронхіоліт. Гострі пневмонії - класифікація, особливості діагностики та клінічного перебігу залежно від етіології збудника, місця виникнення захворювання (госпітальні), термінів (гострі, затяжні), наявності ускладнень.

32. Плеврити. Сторонні тіла бронхів. Рецидивуючий бронхіт. Хронічні бронхолегеневі захворювання. Вади розвитку бронхів і легенів. Ураження легень при імунодефіцитних станах. Алергічний альвеоліт і дифузні легеневі фібрози. Муковісцидоз: клінічні форми і їх діагностика, стандарти обстеження і терапії, прогноз. Базисна терапія в залежності від форми муковісцидозу, можливості використання нанотехнологічних методів лікування; моніторинг стану. Показання до оперативного лікування хронічних захворювань органів дихання.

33. Туберкульоз. Періоди туберкульозної інфекції, основні форми туберкульозу первинного періоду (первинний комплекс, бронхоаденіт), дисемінований туберкульоз легень, особливо туберкульозу в підлітковому віці. Сучасні методи діагностики туберкульозу, стандарти терапії, прогноз в залежності від форми захворювання, віку дітей (підлітків), коморбідних станів.

34. Паразитарні захворювання легенів. Клінічні прояви, стандарти діагностики і терапії.

35. Бронхіальна астма у дітей. Астматичний бронхіт. Алергічний риніт. Полінози.

36. Сучасні стратегічні напрямки діагностики, терапії, профілактики. Специфічна імунотерапія при алергічних захворюваннях у дітей: стандарти терапії. Прогноз.

37. Алергодерматози у дітей, їх диференційна діагностика. Стандарти діагностики та лікування алергодерматозів. Рецидивуючий набряк Квінке - можливості імунологічного впливу.

38. Невідкладна терапія бронхіальної астми, анафілактичного шоку,

алергічного набряку гортані. Профілактика алергічних реакцій і захворювань у дітей. Псевдоалергічні реакції.

39. Гематологічні методи дослідження. Клітинний склад кісткового мозку. Особливості показників периферичної крові у дітей різного віку. Система гемостазу (система згортання крові, протизсідні механізми). Патологія гемостазу.

40. Ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура. Тромбопатія. Гемофілія. Геморагічний васкуліт. Анемії у дітей. Спадкові та набуті гемолітичні анемії. Залізодефіцитні анемії. Гемоглобінопатії. Гіпо- і апластичні анемії. Стандарти діагностики та терапії.

41. Гемобластози. Гострий лімфобластний та мієлобластний лейкоз. Хронічний мієлолейкоз. Лімфогранулематоз. Лімфосаркома. Гістіоцитоз з клітин Лангерганса. Г остра променева хвороба. Лейкемоїдні реакції. Диференційна діагностика. Стандарти діагностики в різні періоди захворювання. Прогноз.

42. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові (ДВС-синдром). Головні етіопатогенетичні механізми. Сучасні можливості лікування і профілактики.

43. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи в різні вікові періоди. Методи дослідження серцево-судинної системи у дітей (показання). Вроджені вади серця. Класифікація, клініка, покази до хірургічного лікування. Ревматична лихоманка. Сучасні погляди на етіологію і патогенез ревматичних хвороб. Особливості перебігу, стандарти обстеження і терапії.

44. Набуті вади серця у дітей. Порушення ритму серця та провідності. Інфекційний (неревматичний) міокардит. Кардіоміопатії у дітей. Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Синдром пролапсу мітрального клапана. Клініка, діагностика. Інфекційний ендокардит у дітей:

45. Ураження серця при окремих захворюваннях (бронхолегеневої системи, печінки, ЛОР-органів, спадкових хворобах і синдромах, системних захворюваннях сполучної тканини та ін.) Серцева недостатність у дітей. Артеріальна гіпертензія - первинна і вторинна. Дифузні хвороби сполучної тканини.

46. Анатомо-фізіологічні особливості органів травлення у дітей. Основні методи дослідження стравоходу, шлунку, кишечника і печінки у дітей. Інтрагастральна рН-метрія. Імпеданс-рН-моніторинг. Оцінка зовнішньої і внутрішньосекреторної функції підшлункової залози. Фекальні біомаркери. Еластографія. Біохімічні маркери фіброзу. Вади розвитку стравоходу, шлунка і кишечника. Тактика обстеження. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Функціональна диспепсія. Хронічний гастрит. Гастродуоденіт. Виразкова хвороба. Панкреатит. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.

47. Функціональні розлади біліарного тракту у дітей. Хронічний гепатит. Ацетонемічний криз у дітей. Тактика обстеження. Принципи терапії, план спостереження. Ентероколіт, виразковий коліт, хвороба Крона, синдром мальабсорбції. Муковісцидоз (кишкова форма). Гострий живіт у дітей. Апендицит. Перитоніт. Інвагінація кишок. Злукова хвороба.

48. Анатомо-фізіологічні особливості нирок у дітей. Методи

дослідження функціонального стану нирок. Сучасні методи функціональної діагностики порушень функції нирок і сечовивідних V шляхів. Спадкові і вроджені захворювання нирок і сечовивідних шляхів. Спадковий нефрит. Синдром Альпорта. Амілоїдоз нирок. Вади розвитку нирок і сечовивідних шляхів. Спадкові тубулопатії.

49. Цистит. Сечокам'яна хвороба. Гемолітико-уремічний синдром. Стандарти діагностики та лікування первинного і вторинного пієлонефриту, лікування. Гломерулонефрит, клініко-морфологічні варіанти. Новітні методи діагностики та терапевтичної дії. Прогноз. Гостра ниркова недостатність. Показання до діалізу і трансплантації нирок.

50. Основні клінічні прояви гіповітамінозу А, В1, В2, В6, В12, К, недостатність пантотенової і фолієвої кислот. Рахіт, вітамін О - резистентні форми рахіту. Гіпервітаміноз Б. Порушення мінералізації скелета у дітей: фактори ризику, діагностика і профілактика.

51. Глікогенова хвороба. Хвороби накопичення. Мукополісахаридози. Типи фенілкетонурії, сучасні можливості дієтотерапії і фермент замісні технології. Основні функції і зв'язок гормонів ендокринних залоз. Цукровий діабет, ознаки гіпо- та гіперглікемічної коми. Порушення статевого розвитку. Патологія гіпофіза. Гіпопаратиреоїдизм. Основні показання і принципи застосування кортикостероїдних препаратів у дітей. Ожиріння у дітей, його причини та типи. Види і особливості клінічних проявів гіпер- і дисліпідемій в дитячому віці. Стандарти обстеження і терапії.

52. Первинні і вроджені імунodefіцитні стани у дітей. В-клітинні імунodefіцитні захворювання, їх клінічні прояви. Імунodefіцитні стани з переважним дефектом Т-клітинної ланки імунітету. Комбіновані імунodefіцитні стани. Дефекти фагоцитозу. Методи діагностики та принципи терапії. Прогноз. Комплексна оцінка імунологічного статусу дитини.

53. Вікові особливості імунітету. Фактори гуморального і клітинного імунітету. Інфекційний процес і розвиток несприйнятливості. Передумови до специфічної імунізації. Основні методи лабораторної діагностики інфекційних хвороб: бактеріологічні, серологічні, вірусологічні. Оцінка результатів індивідуальних досліджень калу, крові, мокротиння, спинномозкової рідини, кісткового мозку.

54. Грип та його ускладнення. Парагрипозна, РС-вірусна, аденовірусна інфекції. Мікоплазменна інфекція. Інфекція вірусом простого герпесу. Пневмоцистоз. Хламідіоз. Кір. Скарлатина. Коклюш. Дифтерія. Епідемічний паротит. Вітряна віспа. Краснуха. Інфекційний мононуклеоз. Псевдотуберкульозу. Менінгококова інфекція.

55. Бактеріальні менінгіти. Туберкульозний менінгіт. Серозний менінгіт. Поліомієліт. Енцефаліти і енцефалічні реакції при інфекційних захворюваннях. Черевний тиф і паратифи. Сальмонельоз. Бактеріальна дизентерія. Ротавірусна діарея. Ієрсиніози. Амебна дизентерія та інші паразитарні діареї. Вірусний гепатит А, В, С, О, Е.

56. Принципи регідраційної терапії при інфекційних хворобах у дітей. Расчет потреби в рідині та електролітах при різних ступенях ексікозу.

Лікування первинного інфекційного токсикозу (нейротоксикозу). Імунотерапія інфекційних хвороб. Імунопрофілактика дитячих інфекцій; календар щеплень, основні вакцинні препарати, організація щеплень, основні вакцинальні ускладнення.

57. Організація служби реанімації та інтенсивної терапії. Принципи реанімації при термінальних станах і клінічній смерті дитини. Реанімація новонароджених в пологовому будинку. Загальні принципи і методи корекції дихальної недостатності. Інтенсивна терапія при гострому порушенні кровообігу у дітей, включаючи екстрені заходи при гострої серцевої і гострої судинної недостатності.

58. Інтенсивна терапія при первинному інфекційному токсикозі, нейротоксикозі, синдромі токсикозу з ексикозом.

59. Інтенсивна терапія при коматозних станах: діабетична кома, гіпоглікемічна кома, азотемічна кома (уремія), надниркова кома.

60. Інфузійна терапія при порушеннях водно-електролітного балансу і кислотно-лужного стану. Інтенсивна терапія при гострій нирковій недостатності. Інтенсивна терапія при гострих екзогенних інтоксикаціях (отруєннях).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна література

1. Болезни органов пищеварения у детей Майданник В.Г.К.: СП Интертехнодрук», 2010.- 1157 с.
2. Гельминтозы у детей Майданник В.Г., Хайтович М.В., Юхименко Г.Г. К.: «Дорадо-друк», 2012. - 604 с.
3. Детская гастроэнтерология (избранные главы)/ Под ред. А.А. Баранова, Е.В. Климанской, Г.В. Римарчук.- М., 2012.- 592 с.
4. Детская гастроэнтерология: руководство для врачей / под ред. проф.Н. П. Шабалова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : МЕДпресс-информ, 2013. - 760 с.
5. Ждан В.М., Гуріна Л.І., Бабаніна М.Ю., Трибрат Т.А., Крючко Т.О., Ткаченко О.Я. Захворювання органів дихання в практиці сімейного лікаря. Полтава, 2008.- 252 с.
6. Клиника, диагностика, лечение и профилактика инфекционных заболеваний у детей / Крамарев С.А.//Справочник врача «Клиника, диагностика, лечение и профилактика инфекционных заболеваний у детей» - К.:ООО «Доктор-Медиа», 2010. -276 с.
7. Клінічна діагностика в педіатрії. /Майданник В.Г., Бутиліна О.В. - К.: «Дорадо-Друк», 2012. - 286 с.
8. Кривоустов С.П. Проблемно ориентированная педиатрия: избранные вопросы (клиническое руководство для врачей). - Х.: Новое слово, 2012.-288 с.
9. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания пищевода, желудка и двенадцатиперстной кишки у детей.К.: ВБ «Аванпост-Прим», 2009,- 432 с.
10. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания гепатобилиарной системы и поджелудочной железы у детей. К.: ВБ «Аванпост-Прим», 2009,- 409 с.
11. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания кишечника у детей. : ВБ «Аванпост-Прим», 2009.- 487 с.
12. Неонатология: навчальний посібник / за редакцією Т.К. Знаменської. - Київ: Асоціація неонатологів України, Макарів: Софія, 2012. - с. 321 - 374.
13. Неонатология: национальный учебник: у 2 т. / за ред. проф. Шунько Є.Є.-Київ.-2015.-640 с.
14. Пропедевтична педіатрія. Підручник для студентів вищих навч. закл. /Під редакцією акад. НАМІ України, проф. В.Г. Майданника.- Вінниця: Нова книга,2012.
15. Педіатрія. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / за ред. проф.. О.В.Тяжкої / Видання 3-тє. - Вінниця: Нова книга, 2009. - 1136 с.

Додаткова література

1. Абатуров А.Е., Волосовец А.П., Юлиш Е.И.. Инициация воспалительного процесса при вирусных и бактериальных заболеваниях, возможности и перспективы медикаментозного управления. - Х.: ООО «С.А.М.», 2011 -392 с.
2. Абатуров А.Е., Степанова Ю.Ю. «Ротавирусная инфекция у детей», 2013.
3. Беш Л.В. Алергічний марш: перспективи профілактики і прогнозу. Львів «Каменяр», 2010.- 68 с.
4. Беш Л.В. Бронхіальна астма у дітей. Львів «Каменяр», 2010. - 82 с.
5. Белоусов Ю.В., Волошина Л.Г., Павленко Н.В. та ін. Захворювання органів травлення у дітей (стандарти діагностики та лікування). - Харків: ВД „ІНЖЕК”, 2007.- 123с.
6. Внебольничные инфекции дыхательных путей / Под ред. А.И. Синопальникова, Р.С. Козлова. - К, 2011 - 292 с.
7. Волосовец А.П., Кривопустов С.П. Макролиды в практике современной педиатрии: монография. - К.: «Четверта хвиля», 2009. - 192 с.
8. Волосовець О.П., Кривопустов С.П. Цефалоспорины в практиці сучасної педіатрії: Монографія. -Х.: Прапор, 2007. -184с.
9. Гастроентерологія дітей раннього віку. /За редакцією О.Г.Шадріна //Довідник лікаря «Дитячий гастроентеролог»- К.: ТОВ «Доктор-Медіа»,2010. - 216 с.
10. Детская гепатология. Под редакцией Б.С.Каганова. - Москва, «Династия». - 2009. -576 стр.
11. Запруднов А.М., Харитонов Л.А. Билиарная патология у детей. - М.: ООО «Медицинское информационное агенство», - 2008. - 376 с.
12. Кислотозалежні захворювання у дітей / За редакцією професора Абатурова О.Є. /Абатуров О.Є., Герасименко О.М., Агафонова О.О. та ін.. - Навчальний посібник.- ПП Федорченко О.О. «Литограф»,-2013 .-148 с.
13. Лукьянова О.М., Денисова М.Ф., Язвенный колит у детей (клиника, диагностика, лечение). Киев, 2004, с.78.
14. Майданник В.Г. Антибиотико-ассоциированная диарея у детей. - К.: ВБ «Аванпост-Прим», 2011.- 250 с.
15. Майданник В.Г., Митин Ю.В. Диагностика, лечение и профилактика воспалительных органов дыхания у детей. - К.: ООО «ИЦ МедпромИнфо», 2006. - 288 с.
16. Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я, 10-й перегляд. - Всесвітня організація охорони здоров'я., 1998. - 685с.
17. Пульмонология детского возраста: проблемы и решения/под ред. Ю.Л. Мизерницкого и А.Д. Царегородцева. - Выпук 11. - М.: ИД «Медпрактика-М», 2011, 312 с.
18. Синдром мальабсорбції у дітей: навч.посіб.//О.Ю.Белоусова. - Х.: Факт, 2012.- 300с.

19. Фармакотерапевтичний довідник дитячого гастроентеролога. /За редакцією д.м.н. Денисової М.Ф. та д.м.н. Шадріна О.Г. //Довідник лікаря «Дитячий гастроентеролог»- К.: ТОВ «Доктор-Медіа», 2008. -516 с.
20. Фармакотерапія захворювань органів дихання у дітей: Науково-інформаційний посібник - Приватна друкарня ФО-П Петришин Г.М., 2011. - 496 с.
21. Харчування дітей раннього віку: теорія і практика /Нянковський С., Добрянський Д., Марушко ІО., Івахненко О., Шадрін О. /Навчальний посібник.- Львів: Ліга-Прес, 2009.- 288 с.
22. Янковский Д.С., Дымент Г.С. Микрофлора и здоровье человека. - К.: ТОВ «Червона Рута-Турс», 2008. - 552 с.
23. Янковский Д.С., Ширококов В.П., Дымент Г.С. Интегральная роль симбиотической микрофлоры в физиологии человека. - К.: ТОВ «Червона Рута-Турс», 2011. - 169 с.
24. Малий В.П., Незгода И.И., Боднарюк Е.В. Вирусные диареи: Монография. -Х.: ООО «ЗДОНА», 2010. - 110 с.
25. Асоціація інфекціоністів України: Довідник / М.А. Андрейчин, Н.Ю. Вишневська, О.Л. Івахів., В.С. Колча, Н.А. Ничик - Тернопіль : Горлиця, 2010. - 199 с.
26. Иванов Д.Д., Пиріг Л.А., Таран О.І., Кушніренко С.В., Ротова С.О. Гломерулонефрит. Інфекції сечової системи. Хронічна ниркова недостатність. — К.: Аврора плюс, 2010. — 104 с.
27. Природжені аномалії сечової системи у дітей. Посібник для лікарів / За ред. М.М. Касараби, Д.Д. Иванова, О.О. Добрик. — Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2010. — 416с.
28. Петросян З.К. Детская нефрология. Синдромный подход. — М.: ГЗОТАР-Медиа, 2009. — 192 с.
29. Детская нефрология: Руководство для врачей. Под ред. М.С. Игнатовой, 3-е изд. М.: МИА — 2011, 696 стр.
30. Нефрология детского возраста. Руководство для врачей. М.В. Зрман. М.: Спецлит — 2010, 683 стр.
31. Збірка протоколів надання медичної допомоги при алергічних захворюваннях / Під ред. Пухлика Б.М. - Вінниця, 2011.-169 с.
32. Довідник з дитячої пульмонології /Науково-методичне видання// Антипкін Ю.Г., Лапшин В.Ф., Уманець Т.Р. - К.: ТОВ «Доктор-Медіа», 2011.- 254 с.
33. Аллергология и иммунология / Под ред. А.А. Баранова и Р.М. Хаитова. — 2-е изд., исп. и доп. — М.: Союз педиатров России, 2010. — 248 с.
34. Клинические рекомендации под редакцией академика РАМ и РАМН Р.М.Хаитова, проф. Н.И.Ильина Аллергология. V- М.: Издательская группа «ГЗОТАР - Медиа», 2009. - 249 с.
35. Кривопустов С.П. Аллергический ринит в практике педиатра // Дитячий лікар. — 2010. — № 2(4). — С. 18-23.